

Az első Komárom megyei „Barangoló-tábor”

A Komárom megyei Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Komárom Megyei Szervezete és a Hazafias Népfront Tatabánya Városi Honismereti Bizottsága közös helytörténeti rejtvényűjságáról, a Barangolóról a Honismeret 1988/3. számában jelent meg ismertetés. E cikk azzal zárult: reméljük, hogy a legjobb megoldók részvételével néhány napos tábort szervezhetünk a tanév végén. Az elképzelés megvalósult – a munka előkészítéséről és a főbb programokról számolok be a következőkben.

Első lépésként a helyszínt választottuk ki. Az ezeréves Esztergomnál megfelelőbbet aligha találhatunk volna, hiszen a megye legrégebb városához nemzeti történelmünk számtalan eseménye kapcsolódik. A Duna-szigeten fekvő Révész Béla Úttörőház kedvező szállás-, étkezési és sportolási lehetőségek tűnt. Árajánlatuk alapján a következő feladat a tábori költségvetés megtervezése és az anyagi fedezet előteremtése volt. A megyei tanács művelődési osztálya, a TIT Komárom Megyei Szervezete és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa teremtette elő a kiadások nagy részét, emellett a résztvevők fejenkénti 500 Ft-os hozzájárulását, a megyeszékhely népfrentbizottsága és úttörőelnöksége összegeit is felhasználhattuk.

A készülő táborról minden iskola értesítést kapott, de az érdeklődők a Tatabányai Közösségi Televízió adásából, a megyei napilap és a Barangoló hasábjairól is értesülhettek róla.

Az esztergomi 10 napot előadásokkal, vetélkedőkkel, kirándulásokkal, sportolással igyekeztünk eltölteni, változatos elfoglaltságot nyújtva a 30 fő, zömmel tatabányai, felsőtagozatos diáknak. Történelmi fejlődésünk néhány állomását vázoltuk a legkorábbi, a bős-nagymarosi építkezés miatt feltárt őskori leletektől az 1848–1849-es komáromi eseményekig. Muzeológus szakemberek kalauzolásával jártuk be a királyi várat, a Bazilikát, a Bibliothékát, a Babits-házat, a Keresztény- és a Vízügyi Múzeumot. Gyalogtúrát szerveztünk a pilisszentléleki romokon és a Rám-szakadékon át Dömösre, visegrádi hajókirándulásra vettünk részt, a nemzetiségi napon ötagú zenekar muzsikájára roptuk a táncot.

A gyerekek év közbeni folyamatos munkája volt a biztosítéka annak, hogy ezt a sűrű programot sikerül megvalósítani. Már az első foglalkozások alatt beigazolódott, hogy az átlagosnál tájékozottabb, érdeklődőbb társaság gyűlt itt össze, akikkel mindannyiunknak öröm együtt dolgozni. Arról a két programról számolnék be részletesebben, amely a legjobban sikerült. Az első *Mátyás király egy napja* nevet viselte, s megvalósításában a Babits Mihály Városi Könyvtár munkatársai segítettek. A négy kiscsoport sorsolás alapján kapott egy-egy témakört, amelyekkel Mátyás korát és udvarának életét igyekeztünk feleleveníteni (lovagi torna, királyi tanács, díszvacsora, Mátyás igazságot oszt). Délelőtt a kiscsoportok – vezető tanáraik segítségével – saját témáikat kutatták a könyvtárban a részükre előkészített szakirodalom alapján, délután a szereptanulás és a jelmezkészítés, este pedig a „színházasdi”

Készülnek a Mátyás-kori jelmezek

A királyi vár pincéjében a török-napi akadályverseny

folyt – nagy lelkesedéssel. 20–25 perces, kerek produkciók születtek, ötletes jelmezekkel és jól megszerkesztett párbeszédekkel, zenés-táncos illusztrációval. Mindannyiunk meggyőződése és tapasztalata, hogy ez a „játszva tanulás” maradandóbb ismereteket nyújtott, mint ha a gyerekek előadásokat hallottak volna a korról.

Ugyancsak sok élményt hozott a *török-napi portya*, amely a város területén rendezett akadályversenyből állt. Fegyverkezést, jelmezkészítést, krónikairást, vitéziéneket-dalolást, történelmi kérdéseket és ügyességi feladatokat tartalmazó játékok csattanója a királyi vár pincéjében elrejtett kincsesláda megkeresése volt. Gyertyával a kézben, szűk folyosókon haladva bukkantak rá a külön-külön érkező csoportok a kézi festésű tulipános ládikóra, melyben mindenki megtalálta a saját nevére szóló díszes, az állomások jelével és viaszpecséttel ellátott oklevelet a „vitési próbán való helytállás” jutalmaként.

Aki vállalkozott már hasonló munkára, tudja, milyen fontos a mindenre kiterjedő, alapos előkészítés. A helyszínek bejárása, a pontos időegyeztetések, a városi programok figyelemmel kísérése éppúgy része ennek, mint „tartalék” foglalkozások tervezése. A 8–9 fős kiscsoportok nevét is illusztráló névjegyek egymás melletti megismerését segítették, az emblémával ellátott, névre szóló könyveket – melyeket a tábornoznél osztottunk ki – és a török portya emléklapjait a gyerekek nagy örömmel fogadták. Mindezek elkészítése nem csekély időt és fáradságot igényelt, de abban bízunk, hogy évek múlva is kellemes élményeket kelt majd azokban, akik kapták – s ez esetben már elértük célunkat.

Végül magukat a „barangolókat” idézem arról, milyen élményeket szereztek táborunkban. A Magyar Rádió július 7-i Napraforgó című gyermekműsora interjút közölt néhányukkal, amelyben tanulságos véleményt fogalmaztak meg. Megkapó volt számukra, hogy nem mint „közönséges” turistákat kezelték őket vendéglátóik, hanem „kiváltságosokként”, a látogatók elől elzárt helyeken sétálhattak, vitrinekben feltve őrzött kódexekben lapozhattak. Élvezték a színes, életkorukhoz igazított szintű tudományos előadásokat, megéreztek a szakmai tudás mögött a gyermekszertetet. Lekötötte mindannyiukat az önálló kutatómunka, a történelmi múlt színpadi megjelenítése.

A harmincfőnyi táborozó és az öt pedagógus vezető nevében egyaránt köszönöm azon népművelő, muzeológus, régész, levéltáros, könyvtáros kollégák segítségét, akik nélkül nem valósíthattuk volna meg célkitűzéseinket. A Barangoló 3. évfolyamának számai már készülnek, s reméljük, jövő nyáron ismét táborozhatunk.

Szekelyné Dévai Judit

Tatai gimnazistákkal Erdélyben

A tatai Eötvös József Gimnázium 44 fős csoportjával 1988 augusztusában autóbusszal bejártam a Nagyvárad–Békás-szoros–Brassó–Arad négyező csaknem valamennyi nevezetes helyét. Tíz napra soknak tűnik, de ha figyelembe vesszük, hogy gondosan készültünk (olvasmányok, diavetítések, előadások), s mindenütt azt és csakis azt néztük meg, ami ott a legjelentősebb, akkor már hihetőbb: nem csupán átrohantunk ezen a gyönyörű országrészen, hanem maradandó élményeket, tapasztalatokat is gyűjtöttünk.

Nagyváradon az Ady múzeumot, a római katolikus székesegyházat és a püspöki palotát (ma múzeum) néztük meg. A belvárosban szerettem volna lefényképezni az 1849-es mártír, Szacsay Imre szobrát, de nem tudtam, mert teljesen benőtték az ágak. (Nem meri senki kiszabadítani?) Csucsán a Boncza-kastélyban, ahol egykor Ady Endre élt feleségével, Boncza Bertával (Csinszkával), most a költő-politikus Octavian Goga emlékmúzeuma található.

Kalotaszeg „főváros”-ában, Bánffyhunadon a középkori református erődtemplomban nem csupán a festett mennyezetkazettákat, a faragott kő szószekeket és a falakat borító kézimunkákat csodálhattuk meg, hanem a konfirmációra készülő csaknem száz fiatal harsány énekét, szép magyar beszédét is. A legtöbb faluban világégre előtti hangulat fogadott. Az építkezésekkel, tatarozásokkal leálltak, a kerteket elhanyagolták, az állatállományt fölélik ott is, ahol még nem született végső döntés a település sorsáról. Csupán Magyarvalkó fiatal lelkesze reménykedett. Bízunk abban is, hogy a műemlék templom sok külföldi látogatója és a község népességének gyarapodása megvédi őket.

Kolozsvártól fölkerestük Mátyás király szülőházát, lovasszobrát, a római katolikus Szent Mihály és a Farkas utcai református templomot, a volt ferences kolostort, a Bánffy-palotát, Benczédi Sándor szobrászművész műtermét, Gy. Szabó Béla fametszőművész egykori lakását és a Házsongárdi temetőt. A Bánffy-palota képzőművészeti kiállításán hiába kerestük a modern részleget, melyben néhány éve még Szervátiusz Jenő és Szervátiusz Tibor, Szolnay Sándor, Nagy István, Nagy Imre, Gy. Szabó Béla alkotásai is láthatók voltak.

Tordán az országyűléseknek helyet adó templomokat és a református parókiát néztük meg, ahol Petőfi feleségét és kisgyermekét hagyta a segesvári csata előtt.

Az 1130 méter magas Székelykő tövében Torockó bányászati és népművészeti múzeumát, festői házsorait nézve eszünkbe jutott egy nagyenyedi tanárno kérése: küldjünk színes fotókkal, angol kísérőszöveggel albumokat a világ összes kormányának, bemutatta az itt élő népek gyönyörű építészetét, népviseletét, szokásait, nehogy félrevezessék őket: itt nem elavult putrik lebontásáról van szó, hanem virágzó népi kultúrák főlészámolásáról, egymásba mosásáról.

Nagyenyeden a 366 éves Bethlen Kollégiumban már nem nézhettük meg a könyvtárat, s a